

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Arkkitehtitoimistojen liitto ATL kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta uudeksi alueidenkäyttölainsäädännöksi. Lakiluonnos sisältää useita muutoksia, joilla on suoria ja välillisiä vaikutuksia kaavoitus- ja suunnittelutyöhön. ATL kannattaa lain tavoitteita kaavoituksen sujuvoittamisesta ja ilmasto- ja luontovaikutusten paremmasta huomioinnista. Lain onnistunut toimeenpano edellyttää kuitenkin, että lain valmistelussa huomioidaan arkkitehti- ja maisema-arkkitehtisuunnittelun merkitys osana laadukasta ja kestävästä alueiden käytöstä.

Lakiluonnoksessa painottuvat ekologinen kestävyys, ilmasto- ja luontovaikutusten huomioon ottaminen sekä alueiden käytön tehostaminen. Lainsäädäntö ei kuitenkaan saa ohittaa suunnitelmien sisällöllistä laatua hallinnollisen tehokkuuden nimissä. Laadukas suunnittelu perustuu ajantasaiseen ja monipuoliseen tietoon ja on varmistettava, että päätöksiä ja suunnitteluratkaisuja tekevät toimijat pääsevät tiedon äärelle tasapuolisesti ja oikea-aikaisesti. ATL pitää tärkeänä, että ilmastovaikutukset ja luontohaitat arvioidaan järjestelmällisesti kaavatasolla. Suunnittelijoilla on keskeinen rooli näiden vaikutusten ehkäisyssä ja sopeutumisessa suunnitteluratkaisujen kautta. Tämä rooli tulee tunnistaa myös lain tavoitteissa ja soveltamisohjeissa.

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

Erityisesti pienten kuntien osalta alueidenkäytön suhteen on varmistettava, että kunnissa on riittävä osaaminen ja resurssit huolehtia lain edellyttämistä tehtävistä.

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen, huoltovarmuus ja luonnon monimuotoisuus ovat kannatettavia lisäyksiä valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

-

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

Yleiskaavan sisältövaatimuksissa sään ääri-ilmiöt, tulvariskit ja hulevesien hallinta ovat hyviä lisäyksiä. Lakiesityksessä ei kuitenkaan korosteta yhdyskuntarakenteen tai viherrakenteiden eheyttä, vaikka ne ovat keskeisiä kestävyysnäkökulmasta.

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

-

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Kaavan laadintavaiheessa tulisi välttää lyhytnäköisiä hyvää ja laadukasta elinympäristöä heikentäviä linjauksia pelkästään kustannusperusteilla. Rakentamisaikaisten kustannusten arvioinnin sijaan tulisi tarkastella enemmän elinkaarikustannuksia.

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

ATL pitää hyvänä tavoitteena kaavoitusprosessien selkeyttämistä ja sujuvoittamista. Kumppanuuskaavoitus tarjoaa mahdollisuuksia tiiviimpään yhteistyöhön eri osapuolten välillä. Kumppanuusmallin onnistuminen edellyttää kuitenkin: riittäviä resursseja kuntien kaavoitukseen, selkeää työn- ja vastuunjakoja viranomaisten ja yksityisten toimijoiden välillä, sekä prosessin

avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Kumppanuuskaavoitukseen tulisi luoda selkeä malli, jossa vastuut ja resurssit ovat tasapainossa.

Koementit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

-

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 20 Erinäiset säännökset

-

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislainsiksi)

-

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

-

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

Euro Kalle
Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL ry

Koski-Tuuri Roni
Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL ry